

**CİNSEL İSTİSMARCILARIN ÇOCUKLARA YAKLAŞIM METOT VE  
TEKNİKLERİ**

**MODUS OPERANDI OF SEXUAL ABUSERS AND THEIR GROOMING  
TECHNIQUES**

*Miraç Burak GÖNÜLTAŞ\**

**Özet:**

Cinsel istismar çocuğun hem sosyal hem de psikolojik gelişimini olumsuz etkileyen bir problemdir. Son yıllarda özellikle çocuk kayıp ve kaçırma vakaları ile birlikte çocukların cinsel istismarına ve cinsel istismarcılara olan ilgi daha da artmaktadır. Yapılan çalışmalara göre cinsel istismarcılar bilinen diğer suçlulara göre suç işleme metotlarında daha kıvrak ve fırsatçı tiplerdir. Bu nedenle istismarcılara yönelik çalışmalar istismarcıların çocuklara yaklaşımlarını ve yöntemlerini anlamak ve böylece bu suçun önlenmesine yönelik çıkarsamalarda bulunmayı hedeflemektedir. Çünkü cinsel istismar bir çocuğa geriye dönüşümsüz olarak zarar vermektedir. Bu çalışma, alanda yapılmış cinsel istismarcıların modus operandileri ve grooming tekniklerini konu alan çalışmaları derlemektedir. Böylelikle ülkemizde oldukça yeni olan bu konuya dikkati çekmek ve cinsel istismarın önlenmesine yönelik bir takım öneriler sunmayı hedeflemektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Cinsel İstismar, İstismarcı, Modus Operandi, Grooming.

**Abstract:**

Child sexual abuse has detrimental effects on both psychological and sociological development of children. In recent years, attention of sexual abuse and abuser has increased because of missing and abducted children. According to literature, sexual abusers are more opportunist and agile than offenders of other crime types. Academic researches related to sexual abusers aim to understand how to sexual abusers groom children and their methods. Therefore these studies intend to prevent sexual abuse, because sexual abuse harms victim seriously and irreversibly. The present study is compilation in that the researches conducted in this field are gathered in context to modus operandi and sexual grooming. Thus, it aims to remark attention to this field and to present some proposal for the prevention of sexual abuse in our country.

**Key words:** Sexual Abuse, Sexual Abuser, Modus Operandi, Sexual Grooming.

---

\* Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü - Sivas  
burak098@gmail.com

## GİRİŞ

Cinsel istismar, çocuğun gelişimini olumsuz etkileyen önemli problemlerden biridir. Son yıllarda cinsel istismara yönelik çalışmalar hızla yaygınlaşmıştır. Bu çalışmaların odaklandığı noktalardan biri de istismarı gerçekleştiren kişiler; yani cinsel istismarcılardır. Cinsel istismarcılara yönelik çalışmalar genel olarak şu konular üzerinedir: İstismarcıların çocukları nasıl araştırdıkları, mağdurlara yaklaşmak için kullandıkları ve izledikleri stratejilerin ne olduğu, cinsel istismarın önlenmesi, cinsel suçlulara yönelik tedavi yöntemlerinin ve soruşturma stratejilerinin geliştirilmesi ve cinsel istismarın oluşum mekanizmalarıdır. Literatüre bağlı olarak cinsel istismarcılar için şunu söyleyebiliriz: Cinsel istismarcılar, bilinen diğer suçlulara göre suç işleme yöntemlerinde daha esnek ve kıvraktırlar. Çocuklara ulaşmak ve istismar etmek için bir takım stratejiler izleyen tiplerdir. Ayrıca bu tipler, çeşitli nedenlerle savunmasız olan çocukların (tek ebeveynli ailede yaşayan, duygusal ihtiyaçlar içinde olan ya da ihmal edilen, etkin bir gözetim desteği göremeyen vs) bu dezavantajlı durumlarını, istismar için avantaja dönüştürme yeteneğine sahip kişilerdir (Van Gijn ve Lamb, 2013; Gönültaş, 2013; Leibowitz, 2012; Leclerc, Wortley, & Smallbone, 2011; Leclerc, Proulx, & Beauregard, 2009; Ost, 2009; Leclerc, Beauregard, & Proulx, 2008; Beauregard, Proulx, Rossmo, Leclerc, & Allaire, 2007a; Beauregard, Proulx, & Rossmo, 2005; Fieldman ve Crespi, 2002; Ward ve Siegert, 2002; Smallbone ve Wortley, 2001; Kaufman vd., 1998; Kaufman, Hilliker, & Daleiden, 1996; Kaufman, Wallace, Johnson, & Reeder, 1995; McAlinden, 2006; Berliner ve Conte, 1990; Lang ve Frenzel, 1988).

Cinsel istismarcıların diğer suçlulara göre farklılaşan ve özelleşen konumu, bu sorunla ilgili çalışan profesyonelleri “*nasıl bir grupta karşı karşıyayız*” sorusuna cevap aramaya itmiştir. Cinsel istismarın ve cinsel istismarcıların “doğasını” anlamaya yönelik çalışmaların çıkış noktası psikoloji ve psikiyatri eksenlidir. Çünkü cinsel istismar, sapkın bir cinsel yönelimi ihtiva eder ve bir kişinin bir çocuğa cinsel amaçlı neden yaklaştığı sorusu öncelikle araştırılır, böylelikle bu kişilerin nasıl tedavi edileceği konusunda çıktılar ortaya konulmaya çalışılır. Bu amaçla Finkelhor (1984), Hall ve Hirschman (1991), Marshall ve Barbaree (1988), Ward ve Siegert (2002) gibi uzmanlar, geliştirdikleri teorilerle, bir kişinin cinsel amaçla bir çocuğa neden yönelebileceği konusunda, bir takım psikolojik mekanizmaları açıklamaya çalışmışlardır. Cinsel istismarcılarla ilgili diğer bir yaklaşım ise kriminoloji eksenlidir. Çünkü kişide bulunan sapkın cinsel davranış, artık *bir kişinin cinsel dokunulmazlığına* zarar verecek bir noktaya gelmektedir. Bu aşamada cinsel davranış aynı zamanda suça dönüşmüştür<sup>1</sup> (Gönültaş vd., 2015). Örneğin Cornish ve Clarke (1993), motivasyon açısından cinsel istismarcıların

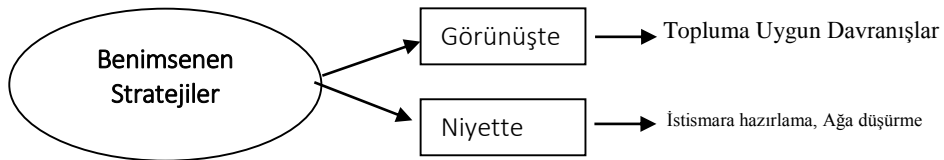
<sup>1</sup> Ülkemiz ceza kanununa göre (Türk Ceza Kanunu), cinsel suçlar, Kişinin Cinsel Dokunulmazlığına Karşı Suçlar” başlığı altında düzenlenmiştir.

davranışlarını kriminolojik bir teori olan Rasyonel Seçimler Teorisi ile açıklamışlardır (akt. Leclerc vd., 2009). Bu bakış açısı, cinsel istismarcının davranışını kriminolojik bakış açısı ile değerlendirir ve bu kişilerin suçlu eylem içerisinde nasıl bir yol ve yöntem izleyebilecekleri konusunda çıkarsamalar ortaya koyar.

Cinsel istismarcıları diğer bilinen suçlulara göre esnek, kıvrak ve stratejist yapan özellikler, istismar içerikli davranışı gerçekleştirme şekilleri ile ilgilidir (McAlinden, 2006; Kaufman vd., 1998; Smallbone ve Wortley, 2001; Leclerc vd., 2009). Cinsel istismar mağduru ve faileri ile çalışan profesyoneller, istismarcılarda, istismar eyleminden önceye uzanan bir takım tipik davranış şekillerinin (mağduru izole etmek gibi) yaygın bir şekilde var olduğunu belirtmişlerdir (Berliner ve Conte, 1990). Yani cinsel istismarcı bu özelliği ile trafikte bir an için kavga ederek birini yaralayan bir suçludan farklılaşmaktadır. Sonraki çalışmalar ise, istismarcıların davranışlarını, *istismarın öncesi, anı ve sonrasında* tanımlamaya çalışarak, “zamansal bir çerçeveyi” önermiştir (Kaufman vd., 1996; Smallbone ve Wortley, 2001, s. 35-62). Kaufman vd. (1998) tarafından, mağdura ulaşma ile başlayıp çeşitli stratejilerin planlandığı (1-mağdurun ayartılması, 2- mağdurun güveninin kazanılması, 3-istismar davranışlarında mağdurun itaat etmesinin sağlanması, 4-mağdurun sessiz kalmasının sağlanması) bu zamansal çerçeve modus operandi olarak tarif edilmiştir. Latince bir tamlama olan modus operandi kavramı, method of operation (Leibowitz, 2012), “iş yapma şekli” ya da basitçe “çalışma şekli” olarak tanımlanabilir.

Kaufman vd. (1998)’nin tanımladığı bu çerçevede her aşama önemlidir ancak ilk üç aşama ayrıca öne çıkmaktadır. Çünkü bu üç aşamada istismarcının benimsediği stratejiler; sevgi, ilgi ve değer verme gibi *topluma uygun davranışlara benzer özelliktedir* (Şekil 1). Örneğin mağdurunun güvenini kazanmak için onunla çok zaman geçirme, çocukla oldukça fazla ilgilenme, oyunlar oynama ve masumane gibi görünen dokunuşları içeren davranışlardır (Leclerc vd., 2009). Mağdura ulaşma ile başlayıp belli bir süreç sonucunda istismar eylemi ile sonuçlanan stratejilerin bu kısmı, “*mağduru istismara hazırlama (sexual grooming)*” olarak tanımlanmıştır. Belki de cinsel istismar suçunu tehlikeli yapan ve bu suça istismar denmesine sebep olan noktası da burasıdır. Çünkü bu süreçte istismarcı avına yaklaşan bir avcı gibidir ve mağdurun dezavantajlı durumunu çok iyi şekilde fırsata çevirmektedir.

**Şekil 1:** İstismarcının Yaklaşım Şekli



**Tablo 1:** İstanbul’da Polis Bölgesindeki Cinsel İstismar Verileri

	2009	2010	2011	2012
Vaka (n)	572	740	1196	1825
Mağdur (n)	474	681	1246	1978

Türkiye’de mağdur olan çocuk sayısında her geçen yıl artış olduğu görülmektedir<sup>2</sup>. Gönültaş (2013)’ın İstanbul özelinde cinsel istismar vakaları ile ilgili yaptığı çalışmasına göre cinsel istismar vakaları ve mağdurları artmaktadır (Tablo 1). İstatistiklerin yanı sıra, son yıllarda çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarında artış olduğu yönünde bir algının oluştuğu da kaçınılmazdır. Özellikle neticesi çocuğun ölümü ile sonuçlanan cinsel istismar motivasyonlu çocuk kaçırma vakaları toplumda ciddi infialler oluşturmaktadır. Bu anlamda, cinsel istismar ve istismarcılara yönelik çalışmaların önemi artmaktadır. Ülkemizde de cinsel istismara yönelik çalışmalar mevcuttur ancak yeterli düzeyde değildir. Hatta cinsel istismarcıların çalışma şekillerine (modus operandi) yönelik çalışmalar neredeyse hiç yoktur. Çalışmamızın da çıkış noktası burasıdır. Bu çalışma kriminolojik eksenslidir ve cinsel istismarcıların mağdurlara yaklaşım şekillerinin ve stratejilerinin ne olduğunu ilgili literatür çerçevesinde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Burada özellikle vurgulanacak nokta, istismarcıların görünüşte topluma uygun davranışlarmış gibi gözükten ancak niyette çocuğun istismara hazırlanmasını amaçlayan davranışları gösterdikleri süreç olan “mağdurun istismara hazırlanması (sexual grooming)” sürecidir. Böylelikle konuya dikkatin çekilmesi, alanla ilgili akademik çalışmaların artırılması, cinsel istismarın önlenmesi, suç soruşturmasına yönelik bir takım önerilerin sunulması hedeflenmektedir.

## 1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

### 1.1. Cinsel İstismarcıların Çalışma Şekli (Modus Operandisi)

Modus operandi; istismarcıların, çocuğa ulaşabilmek, güvenini kazanabilmek, çocuğu istismar davranışına karşı tepkisiz hale getirebilmek ve sessiz kalmasını sağlayabilmek, yani istismarı başarı ile gerçekleştirebilmeleri için izledikleri stratejiler, davranış modelleri ve hareket şekilleridir (Fieldman ve Crespi, 2002; Kaufman vd., 1996; Leclerc vd., 2009). Cinsel istismarcıların modus operandisini ortaya koyan çalışmalar genel olarak, istismarcıların yöntemlerinin ve davranış tiplerinin nasıl olduğunu araştırarak, cinsel istismarın önlenmesini ve cinsel istismarcıların tedavisini amaçlamıştır (Tablo 2). Bu çalışmalar ayrıca kriminolojik bir bakış açısı da sağlayarak cinsel istismar

<sup>2</sup> Mağdur çocuklarla ilgili istatistiklere daha ayrıntılı olarak <https://biruni.tuik.gov.tr/yayin/views/visitorPages/index.zul> bakabilirsiniz.

suçunun soruşturulmasında alanda çalışan profesyonellere nasıl bir suçlu ile karşı karşıya olunduğu ile ilgili teorik bilgi de sağlamaktadır (Gönültaş vd., 2015). Literatürdeki modus operandi çalışmalarının yöntemlerine bakıldığında ise, bu çalışmaların çoğunluğu cinsel suçtan ceza almış ve rehabilitasyon programlarında yer alan failerle ilgili yapılmıştır (Smallbone ve Wortley, 2001; Kaufman vd., 1998; Beaugard vd., 2007a). Bir kısım çalışmalar ise “mağdur gözü” ile istismarcıların davranış modellerini betimlemeye çalışmıştır (Kaufman vd., 1995; Berliner ve Conte, 1990; Van Gijn ve Lamb, 2013; Gönültaş, 2013). Cornish (1998)’in çalışması ise kavramsal bir çerçeve sunmaktadır ancak ampirik değildir.

İstismarcıların izledikleri stratejileri ve davranış şekillerini açıklamak için yapılan çalışmalarda, cinsel istismarcıların bir dizi rasyonel seçimler yapan kişiler olduğu görülmüştür (Ost, 2009, s. 33; Leclerc vd., 2009). Bu önermeyi desteklemesi için başvurulmuş rasyonel seçimler teorisine göre, suç bir amaç içermektedir ve fayda beklenir. Bu nedenle, suçlular; para, cinsel tatmin, statü yükselmesi ve heyecan arayışı gibi getirileri için suç işleyen rasyonel kişiler olarak görünürler (Leclerc vd., 2009). Çünkü bunlar kişiyi tatmin eden şeylerdir. Ayrıca suçlu birey, suçtan meydana gelebilecek endişeleri en aza indirmeyi ve suçtan elde edeceği faydayı ise en fazlaya çıkarmayı hesaplar (Clarke ve Cornish, 2001; Tedeschi ve Felson, 1994). Cinsel suçlular da benzer şekilde, rasyonel olarak hareket ederler (Rosmo, 2000) ve cinsel haz elde etmeyi hedeflerler (Clarke ve Cornish, 2001). Teoriye göre suçlular aynı zamanda deneyimlerine bağlı olarak, suç işleme yöntemlerini de geliştirebileceklerdir (Cornish, 1993). Bu teoriyi esas alan Ouimet ve Proulx (1994) istismarcılar için “karar verme süreci” yaklaşımını önermişlerdir. Bu yaklaşıma göre, istismarcının eylemi uygulamadan önce bir dizi kararlar vermesi gereklidir (Leclerc vd., 2009; Ost, 2009): İstismarcı öncelikle “avlanma alanına” karar vermelidir. Avlanma alanı potansiyel mağdurların bulunabileceği uygun yerler olmalıdır. İkinci aşamada istismarcı, en uygun fırsatın oluşabileceği “zamana” karar vermelidir. Üçüncü aşamada istismarcı, aşinalığına, savunmasızlığına (fiziksel ya da psikolojik) ve cinsel anlamına (mağdurun yaşı, cinsiyeti, fiziksel özellikleri) göre bir mağdur “tipini” seçmelidir. Sonrasında ise mağdura nasıl yaklaşacağını ve bu mağdurla nasıl cinsel yakınlaşmayı sağlayacağını yönelik bir strateji belirlemelidir. Burada rasyonel seçimler perspektifi, suçlu davranış modellerinin oluşturulmasında teorik bir çerçeve olarak kullanılmıştır (Leclerc vd., 2009).

Buraya kadar anlatılan cinsel istismarcıların istismar suçundaki davranış şekilleri aslında bir tür *suç işleme sürecidir*. Görüldüğü üzere Ouimet ve Proulx (1994)’un önerdiği “karar verme süreci” yaklaşımı, istismar suçunun sadece birinci aşamasını tasvir etmektedir. Bir adım daha ötede, Cornish (1998), suç komutları yaklaşımı ile bu suçun işleniş sürecini aşama aşama tarif etmiştir: Mağdura yabancı bir istismarcı tarafından gerçekleştirilen istismar eylemleri

kapalı bir yerde ya da umuma açık bir yerde gerçekleşip gerçekleşmemesine göre farklılaşmaktadır. Örneğin kapalı bir yerde gerçekleşen istismar olayı ile ilgili yaptığı tarifte; birinci aşama hazırlanma aşamasıdır. Bu aşamada cinsel fanteziler, çocuk pornosuna ulaşım ve kullanımı vardır. İkinci aşama, işe girişmedir. Üçüncü aşama şartları oluşturma aşamasıdır (meşrulaştırıcı bir rol kullanım, bu iş için kendinde hak görme, yetkin koruyucu unsurların bulunmaması). Dördüncü aşama iş için gerekli olan hedef adına şartların oluşturulmasıdır (potansiyel mağdurun seçimi). Beşinci aşama, hedefin hazırlanmasıdır (grooming). Altıncı aşama harekete geçme (hedefi gözlemlenirken yakalama ya da gözlemlenmeyecek bir yere götürme, hedefin kaçamayacağı yerler oluşturma) aşamasıdır. Yedinci aşama istismarın gerçekleştiği aşamadır. Sekizinci aşama ise suç sonrası şartların oluşturulması ve işten çıkış aşamasıdır (Leclerc vd. 2009).

Ost (2009, s. 33)'a göre eğer istismarcı, eylemden önce mağduru hazırlama (grooming) faaliyetleri içine girerse, bu kişinin mağdura nasıl yaklaşacağı ve cinsel teması nasıl en kolay şekilde gerçekleştireceği konusundaki rasyonel seçimleri, karar verme süreçlerini daha iyi şekillendirebilir. Ayrıca bu süreç, durumsal değişkenlere (mağdurun yaşı, cinsiyeti, istismar yeri, mağdurun savunmasızlık durumu, istismarcının yaşı, cinsel fantezileri vs.) göre değişiklik gösterebilir (Leclerc vd., 2009). Örneğin istismarcı yaşadığı yerin daha yakınında (rutin aktivitelerinin gerçekleştiği) ve aşına olduğu yerlerde mağdur arayacaktır. Bilmediği yerlerde riske girmek istemeyecektir. Bir başka örnekte ise istismar eylemini kapalı-izole bir yerde gerçekleştirmek isteyecektir; açık ya da bir başkasının duyabileceği-görebileceği bir yeri tercih etmeyecektir. Çünkü kapalı-izole bir yer istismarcıya çeşitli avantajlar sağlamaktadır (Warren vd., 1998; Ouimet ve Proulx, 1994).

Tablo 2'de yer alan, istismarcıların davranış modellerini ortaya koymaya çalışan çalışmalarda, en dikkat çekici aşamalar istismar öncesinde izlenen aşamalardır. Çünkü bu aşamalarda istismarcı çocuğa yakınlaşmakta, en uygun zamanı kollamakta, bir takım yöntemlerle çocuğu bir yere çekmekte, yine uyguladığı bir takım yöntemlerle çocuğun itaat etmesini sağlamakta ve sonrasında da istismar eylemini gerçekleştirmektedir. Yani istismarcı çocuğu istismar eylemi için hazırlamaktadır. Bu süreç, cinsel istismarcıların bilinen diğer suçlulardan farklılaşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, çalışmanın bu kısmından sonra, istismarın öncesini betimleyen aşamalardan mağdurun istismara nasıl hazırlandığını (grooming) (mağdurla ilk karşılaşmadan başlayan ve istismar eylemine giden süreç) ortaya koyan kısmı tartışılacaktır. Grooming sürecinin önemi ise şuradan kaynaklanmaktadır: Araştırmalara göre, grooming süreci istismarın gerçekleştirilebilmesi için istismarcıya önemli bir fırsat sağlamaktadır (Gillespie, 2002). Bu suçun önlenmesi, soruşturulması ve istismarcıların tedavisi açısından istismarcıların mağdurlara nasıl yaklaştığının ve onları nasıl kendilerine itaat eder hale getirdiklerinin anlaşılması

gerekmektedir. Çünkü cinsel istismarı ve istismarcıyı en tehlikeli yapan süreci, belki de burasıdır.

**Tablo 2:** Cinsel İstismar ve Cinsel Suç Davranışının Gelişimini Araştıran Bazı Çalışmaların İstismar Süreçleri Açısından Karşılaştırılması\*

	<b>Ouimet ve Proulx (1994) "Karar verme süreci"</b>	<b>Cornish (1998) "Suç işleme süreci"</b>	<b>Ward vd. (1995) "Suç zinciri modeli"</b>	<b>Gönültaş (2013) "Mağdur gözü ile istismarcıların yaklaşımı"</b>	<b>Beauregard vd. (2007) "Avlanma süreci modeli"</b>
<b>İSTİSMARIN ÖNCESİ</b>	En uygun avlanma alanının belirlenmesi	Suçta hazırlanma	Failde psikolojik alt yapının oluşması	Faillerin mağdurlara yaklaşması: Tanışma, yaklaşma, vaat-kandırma-tehdit	Mağdur araştırma yöntemleri: Fail ve mağdurun rutin aktiviteleri
	En uygun zamanın belirlenmesi	İşe girişme	Kapalı giden planlama süreci		Mağdur araştırma yöntemleri: Avlanma alanının seçilmesi
	En uygun mağdurun belirlenmesi	Şartları oluşturma	Çocuğa yanaşma süreci	İstismarın hemen öncesinde yaşananlar: Faillerin mağdurları kontrol altına alma yöntemleri	Mağdur araştırma yöntemleri: Mağdurun seçimi
	En uygun stratejinin belirlenmesi	Potansiyel mağdurun seçimi	Çocuğa daha da yakınlaşma süreci		İstismarı gerçekleştirme yöntemleri: Yaklaşma metotları
		Mağdurun hazırlanması (grooming)	Çocuğun ayarlanması ağa düşürülmesi		İstismarı gerçekleştirme yöntemleri: Suç yerinin seçimi
<b>İSTİSMAR ANI</b>		Harekete geçme	Eylemin meydana gelmesi	İstismarın gerçekleşmesi	İstismarı gerçekleştirme yöntemleri: Mağduru suç yerine getirme metotları
<b>İSTİSMARIN SONRASI</b>		İstismar davranışının gerçekleşmesi	Eylem sonrası değerlendirme	İstismar sonrası failin söylem ve tavırları	İstismarı gerçekleştirme yöntemleri: Suç yerinin oluşturulması
		Suç sonrası şartların oluşturulması ve işten çıkış	Devam edilip edilmeyeceğine karar verme, son değerlendirme		İstismarı gerçekleştirme yöntemleri: İstismarı gerçekleştirmek için metotların belirlenmesi

\* Smallbone ve Wortley (2000) ve Kaufman vd. (1996)'in çalışmasında belirtilen modus operandi süreçlerine, istismarın öncesi, anı ve sonrası, göre tablolaştırılmıştır.

## 1.2. Mağdurların İstismara Hazırlanma Süreci (Sexual Grooming)

Grooming kavramının alan literatürüne girmesine neden olan karşılığı, “bir şeyin, özel bir durum ve amaç için uygun ve kullanılabilir bir hale getirilmesi, hazırlanması” manasıdır (McAlinden, 2006, s. 341). Konu açısından bakıldığında ise, grooming, bir çocukla cinsel bir aktiviteye girebilmek için, çocuğu bu sürece sürüklemek amacıyla onunla arkadaş olma aktivitelerini içeren suçlu eylemlerdir (SECASA, 2014). Grooming süreci, cinsel istismarın kolaylaştırılabilmesi için işlenen sömürücü nitelikte hareketler olarak görülebilir ve böylelikle istismarcı için bir fırsat oluşturmada yardımcı olur (Ost, 2009; Gillespie, 2002). Burada arkadaşlık kurma gibi masumane görünümlü bir hareketin arka planında bir takım aldatici teknikler kullanarak, çocuğun istismara çekilme motivasyonu bulunmaktadır. McAlinden (2006)’e göre ise, grooming, cinsel istismara hazırlanma süreci boyunca istismarcıların davranışları olarak tanımlanmıştır. İstismarcı bu süreçte çocuğa ulaşmayı (fiziksel yaklaşmayı) ve onu kontrolü altına almayı becerebilmektedir (Conte ve Fogarty, 1990). Finkelhor (1994)’un önerdiği cinsel istismara giden süreçteki dört faktörden üçüncüsü, mağdur direncinin üstesinden gelmektir. Böylelikle grooming, çocuğun gösterdiği direncin üstesinden gelmede faile kolaylık sağlarken, istismar eylemini gerçekleştirebilmesi için de fırsat oluşturmaktadır (akt. McAlinden, 2006, s. 346).

Grooming sürecinde en önemli vurgu “güven” kavramıdır (McAlinden, 2006; Gillespie, 2001; Kaufman vd. 2006; Wortley ve Smallbone, 2006): Bu süreçte istismarcı, çocuğun güvenini kazanmakta ve daha sonrasında da bu güveni suiistimal etmektedir. Grooming sürecinde istismarcı, çocukların hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları, ilgilendikleri ve korktukları şeyleri öğrenir ve öğrendikleri bu bilgiyi çocuğu cinsel yakınlığa/temasa çekmede ikna etmek-kandırmak için kullanır (Singer vd., 1992, s. 880). Grooming sürecinde istismarcı, sıradan fiziksel dokunuşlarmış gibi görünen uygunsuz yaklaşımlar (*Hadi gel senle güreşelim! Üstün pislenmiş gel temizleyeyim!* vs. gibi), cinsellikle ilgili yorumlar/hareketler ve çocuğun özel alanına riayet etmeyen davranışlarla, çocuğun bu durumun farkında olup olmadığını ve hassasiyetini de test etme imkânı bulabilir (Van Gijn ve Lamb, 2013). Bu nedenle istismarcılar, çoğunlukla savunmasız, kendine saygı ve duygusal muhtaçlık içerisinde olan özellikleri ile hassas konumda olan çocukları hedef olarak seçerler.

Grooming süreci, cinsel istismar süreci içerisinde bir tür geçiş aşamasıdır (McAlinden, 2006): Son yıllarda yapılan çalışmalara göre grooming süreci, cinsel istismarda sıklıkla görülen yaygın bir özelliktir. McAlinden (2006)’in kapsamlı çalışmasına göre, grooming, sadece çocuğun güvenini kazanarak istismara çekilmesi değil; aynı zamanda çocuğun ailesi ve içinde bulunduğu kurumun (okul, kreş, yurt vs) da güveninin kazanılması sürecidir. İstismarcı bu süreçte çocuk ve çocuğa bağlı diğer unsurları hazırlarken aynı zamanda



herhangi bir adli takibat (suç soruşturması) tehlikesinden de kendini kurtarmayı hedeflemektedir.

Benzer çalışmalarda grooming sürecinin başka adlarla da tanımlandığı görülmüştür: Örneğin Kaufman vd. (1998) çalışmasında, grooming süreci “mağdurun itaat etmesi ve kontrol altında olması” süreci olarak tanımlanmıştır: Çalışmasında hane içinden olan istismarcıların çocukların istismar eylemine itaat edebilmesi için daha fazla kandırma (rüşvet verme-vaat gibi) ve tehdit/zorlama unsurlarını kullandıklarını ortaya koymuştur.

Grooming sürecinin, istismar süreci içerisindeki önemini ve ciddiyetini ortaya koyması açısından; Gönültaş (2013)’in 202 cinsel istismar mağduru çocuğun adli bildirimleri üzerinden yaptığı çalışmasına göre, çocukların %70’e yakını istismar öncesinde fail tarafından belli bir süreçten (kandırılma, rüşvet, vaat vs.) geçirilmiştir. Bu sürecin hemen sonrasında istismar eylemi gerçekleşmiştir. Ayrıca istismar eyleminin gerçekleşeceği anda vakaların %42’sinde fail, tehdit-cebir-zorlama ve fiziksel müdahale ile mağdurları kontrolleri altına almış (yani cinsel amaçlı davranışlara fiziksel şiddet içerikli davranışlar eşlik etmiş) ve bu noktadan sonra mağdurların sadece %21’i o anda kurtulmayı başarabilmiştir. Geriye kalanı istismar mağduru olmuştur (s. 58). Gönültaş (2013), çalışmasında, istismar süreci öncesinde faillerin kullandığı bu teknik ve yöntemlerin istismar eylemi için kolaylaştırıcı bir unsur olduğunu çikarsamıştır. Bu çalışmaya da bağlı olarak, hedef konumunda olan bir çocuk cinsel istismar motivasyonlu bir fail tarafından grooming süreci içerisine sokulduktan sonra, artık bu çocuk için -ciddi bir şiddet mağduriyeti (cinsel ve fiziksel şiddet) ile sonuçlanma ihtimali yüksek- geriye dönüşü zor bir sürece girildiği söylenebilir.

Grooming yöntem ve teknikleri, genel olarak fiziksel ve psikolojik boyuttur. Grooming teknikleri, bazı kaynaklarda “duygusal anlamda ayartıcı yöntemler” ya da “kandırma yöntemleri” altında tartışılırken (Salter, 1995); bazı kaynaklarda ise bunlara ek olarak, tehdit ve zorlama gibi davranışlar da grooming içerisinde tartışılmıştır (Van Gijn ve Lamb, 2013; Craven vd., 2006). Gerçekten de tehdit ve zorlama gibi çocuğa yöneltilen psikolojik içerikli söylemler, aynen kandırma ve ayartma yöntemlerindeki gibi aynı amaca hizmet etmektedir. Yani, çocuğun istismar eylemi için hazırlanmasında yardımcı olan unsurlardır (Gönültaş, 2013). Örneğin, “*dediklerimi yapmazsan anne ve babanı öldürürüm*” diye tehdit edilen bir çocuk, anne ve babasının gerçekten öldürüleceğini düşünerek faile razı olduğunu söylemiştir. Sıklıkla rastlanan grooming yöntemleri kandırma, rüşvet, vaatlerde bulunma, iltifat, manipüle etme, tehdit, zorlamadır (McAlinden, 2006; Smalbone ve Wortley, 2000; Kaufman vd., 1998; Craven vd., 2006). Craven vd. (2006) ayrıca istismar sonrasında mağduru yeniden istismara çekebilmek ve sessiz kalmasını sağlamak için istismarcıların bir takım manipülatif yöntemler kullandıklarını ortaya

koymuştur. Bu yöntemlerde en belirgin söylem, “*sen de istedin isteseydin yapmazdık...*”; “*eğer tekrar gelmezsen bu olanların hepsini ailene anlatırım...*” vs. gibi benzer söylemlerdir. Ayrıca istismarcılar, daha önce de belirtildiği gibi, çocuğun ailesine ve çocuğun ailesi dışında bulunduğu kreş-okul-kulüp vs. gibi kurumlara yönelik de grooming teknikleri uygularlar ve bu yöntemler şüphe çekmemeleri için yardımcı olur. Özellikle tek ebeveynli ailelerde çocuğun babası yerine geçme davranışı en belirgin olan yöntemlerden biridir (Craven vd., 2006). Burada mağdurların koruyucusu-savunucusu vardır, ancak istismarcının uyguladığı grooming teknikleri, bu kişilerin bu özelliklerini etkisizleştirmektedir. Örneğin bir mağdur (anne babası ayrı ve dışardan gelen yardımlarla geçinmektedirler), “*failin önceleri yardım görevlisi olarak evlerine yemek getirdiğini, sonrasında hediyeler aldığını, ailesi ve fail arasında çok yakın muhabbet oluştuğunu, artık yemek dağıtırken failin, mağdurun da yemek dağıtma aracı ile gelmesini istediğini, mağdurun istememesine rağmen annesinin mağduru zorladığını, yemek aracında iken pek çok defa dokunsal olarak tacize uğradığını, daha sonrasında failin ev halkına siz evde yokken yemek bırakabilirim isterseniz diyerek evin anahtarlarını istediğini, annenin de anahtarları bu kişiye verdiğini....*” beyan etmiştir (Gönültaş, 2013). Grooming yöntem ve teknikleri fail karakteristikleri, mağdur karakteristikleri gibi etkenlere göre değişmektedir.

### 1.2.1. Grooming Sürecini Etkileyen Parametreler

Grooming süreci, teknikleri ve yöntemleri çeşitli etkenlere göre değişebilmektedir. Bunlardan;

*İstismarcıların yaşları*, istismarcıların benimsediği yöntem ve stratejilerde önemli bir belirleyicidir (Leclerc vd., 2009). Kaufman vd. (1998) yaptığı çalışmada, ergen istismarcılar ile yetişkin istismarcıları karşılaştırmıştır. Buna göre ergen istismarcılar sıklıkla bir stratejiye başvuran tiplerdir. Ayrıca bu istismarcılar, yetişkinlere göre daha fazla şiddet unsurunu kullanmışlardır. Bu çalışmada, yetişkin istismarcıların sosyal ve ailevi açıdan çocuk üzerinde daha özel bir statüde bulunmaları, bu kişilerin daha az stratejiye başvurmalarının nedeni olabileceği düşünülmüştür. İstismarcıların mağdur araştırma sürecinde coğrafik anlamda hareketliliklerini inceleyen çalışmalarda ise yetişkin istismarcılar, genç istismarcılara göre evlerinden daha uzak yerlerde mağdur aramışlardır, yani daha fazla mobildirler (Dern vd., 2005; Warren vd. 1995; Davies ve Dale, 1995).

*Mağdurların yaşları ve cinsiyetleri*, istismarcıların izledikleri stratejilerde dikkate değer parametrelerden biridir. Yapılan çalışmalarda istismarcıların izledikleri stratejilerin (manipülatif, kandırma, zorlama-tehdit) mağdurların yaş ve cinsiyet durumlarına göre farklılaştığı görülmüştür. Örneğin kandırma ve manipülatif içerikli yöntemler daha küçük mağdurlar için kullanılırken, zorlama-tehdit gibi yöntemler daha büyük mağdurlarda kullanılmaktadır

(Leclerc vd., 2006; Gönültaş, 2013). Ayrıca bir mağdur ne kadar savunmasızsa, fail açısından o kadar uygun bir hedefdir. Mağdur savunmasızlığından kasıt; mağdurun ailesi ile sorunlar yaşamaması, sokakta başıboş olması, süpervizyon eksikliği, yardıma ihtiyaç duymaması, yaşça küçük ve kız çocuğu olması gibi faktörlerdir (Stevens, 1998). Bunda kız çocuklarının kendilerini koruma kapasitelerinin düşük olması önemli bir etkidir. İstismar faillerinin suçtaki modus operandilerini ve mağdur seçimlerini ele alan bir çalışmada (Beauregard vd., 2007b), failler, mağdur seçimlerinde cinsiyet farklılıklarından çok, *cinsel anlam yükledikleri fiziksel görünüşlerine* dikkat etmektedirler.

*Mağdur ve istismarcı yakınlığı*, modus operandi çalışmalarında çoğunlukla hane içinden ve dışından olacak şekilde değerlendirilmiştir. Bir çalışmaya göre “yabancı” konumda olan istismarcıların grooming stratejilerini uygulamaları daha kuvvetle muhtemeldir (Ost, 2006). Ancak bazı çalışmalarda, hane içinden olan istismarcıların diğerlerine göre daha fazla hediye verme, sevgi, iltifat, korkutma gibi stratejileri benimsedikleri görülmüştür (Kaufman vd., 1996). Daha sonraki çalışmalarda ise hane dışından istismarcılar daha fazla alkol ve uyuşturucu içerikli stratejiler kullanırken, hane içinden olan istismarcılar sıklıkla manipülatif stratejiler kullanmışlardır (Kaufman vd., 1998).

*İstismarın gerçekleşme yerleri*, istismarların gerçekleştiği yerlerin mekânsal özellikleri genel olarak, ya kapalı-izole (indoor-isolated) mekanlar ya da açık mekanlardır(outdoor). Kapalı-izole mekânlar ise genellikle mağdurun evi, failin evi, failin iş yeri gibi yerlerden oluşmaktadır (Kaufman vd., 1995; Beauregard vd. 2007). Suçların gerçekleştiği mekanların, failerin rutin aktivitelerinin yer aldığı ve farkında-oryante oldukları bir alan içinde olması beklenir (Hodgkinson ve Tilley, 2007). Oimet ve Proulx (1994)’un çalışmasına göre, istismarcıların büyük bir çoğunluğu, istismarı ya kendi evinde ya da kendi evine yakın bir yerde gerçekleştirmiştir. İstismarcının evi, bir takım avantajlar sunması nedeni ile eylemi gerçekleştirebileceği en uygun yer olarak görünmektedir.

### **1.2.2. Aşama Aşama Grooming Süreci**

Cinsel istismarcıların çoğunlukla sapkın ve manipülatif olduğu anlaşılmaktadır. Yakalanmama ve şüphe çekmeme konusunda da uzmandırlar. Cinsel istismarcılar özelinde yapılan çalışmalarda bu kişiler çocuklara sadece yalnızken ya da korumasızken erişebilen kişiler değildir; aynı zamanda kendi aile ortamı ya da eğitim-oyun vs. ortamında iken bile çocuklara erişebilme konusunda hünerli tiplerdir (McAlinden, 2006, s. 343). Önceki bölümlerde grooming sürecinin tanımlanmasına, cinsel istismar sürecindeki önemine, kullanılan yöntem-teknik ve stratejilere ve bu süreci etkilemesi muhtemel parametrelere değinilmişti. Bu kısım diğer bölümlerde anlatılanları toparlayarak ve özetleyerek, aşama aşama bir mağdurun nasıl istismara hazır-itaat eder hale

getirdiğini ortaya koyacaktır. McAlinden (2006, s. 347)'in çalışmasına göre, grooming sürecinin birinci aşamasında, istismarcı çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını gözlemler, güven kazanmak için yardımcı olur ve güvendirir, böylelikle potansiyel bir mağdurla tipik şekilde arkadaş olmaya çalışır. İkinci aşamada istismarcı, hediyeler, yiyecekler, şeker verme ya da beklenmedik sürprizler ile, yemeğe ya da sinemaya götürme gibi, bir takım menfaatlendirmeler yaparak bu arkadaşlığı, özel bir arkadaşlık haline getirmeye çalışır. Bu aşamada özel arkadaşlık oluşumu, istismarcının bahsettiği bir takım menfaatlendirmeler (rüşvet, hediye, oyuncak vs.) ile çocuğun kendini koruyan unsurlardan uzaklaşmasını sağlar. Ayrıca bu aşamada mağdurun itaat etmesi ve ifşa etmemesi için seçilen yöntemler, tehdit ve zorlamalara doğru gelişebilir. Üçüncü aşamada istismarcı, çocukla olan muhabbetlerinde cinsel temaları anlatabilmek için sıklıkla cinsel içerikli küfür, cinsel içerikli şakalar, porno izletme gibi aktiviteleri kullanır. Pornografi kullanımı utanma ve suçluluk duygularını tetikler ve istismarcı çocukla girişeceği bir cinsel aktivitede, çocuğu “suç ortağı” olarak manüpile etmesine yardımcı olabilir. Bu da çocuğu, istismarcı ile yaşadıklarını bir başkasına anlatmasında çekingen yapar. Son aşamada ise, istismarcı artarak devam eden bir takım fiziksel yakınlaşmalar ile (roller yapma, güreşme, kucaklama gibi) çocuğun saflığını ve güvenini istismar edecektir. Fiziksel dokunuşlar çocuğun istismarı algılayıp algılayamadığını anlamak için belirleyicidir. Eğer çocuk tepki vermezse “*duyarsızlaştırma (desensitization)*” süreci başlar ve istismarcı böylelikle yöntemlerinin şiddet yoğunluğunu kademe kademe arttırarak, çocuğu cinsel aktivite içerisine alma fırsatını yakalar. Çocuk bu süreç sonunda istismarcı tarafından sonraki cinsel aktivite için hazır hale getirilmiş olur. Ayrıca, istismarcı bu süreçte bir takım manipülasyon ve tehdit söylemleri ile çocukta bir takım duygular oluşturarak (utandırma, korkutma, terk edilme korkusu, suçluluk, suç ortaklığı, mahcupluk vs.), çocuğun istismar sonrasında sessiz kalmasını ya da yeniden istismara çekilmesini sağlar.

## 2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma, cinsel istismarcıların, istismar sürecindeki hareket tarzlarını, çalışma şekillerini, kullandıkları yöntem ve teknikleri ortaya koyması bakımından dikkate değer bir özelliktedir. Özellikle bu alanla ilgili çalışmaların neredeyse hiç bulunmadığı ülkemiz açısından, hem konuya dikkat çekmeyi hem de daha sonraki çalışmalara kaynak oluşturmayı amaçlamaktadır. Kullandıkları yöntem ve teknikler ile bir çocuğu istismar mağduriyetine hazır/itaat eder hale getirebilmek ve hatta istismar sonrasında yaşananları ifşa etmemelerini sağlayabilmek konusunda cinsel istismarcılar, diğer bilinen suçlulara göre oldukça farklılaşmaktadır. Çünkü istismar öncesi süreçte, istismarcı görünüşte yardımsever, sevecen, anlayışlı gibi bir takım olumlu toplumsal rollere bürünerek, niyette çocuğu cinsel aktivite içerisine çekmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle hem istismar davranışının kendisi, hem de bu davranışa kadar olan

süreç, geleceğimiz olan çocuklar adına bu suçu, ayrıca daha tehlikeli ve pervasız hale getirmektedir.

Teorilerden hareketle, cinsel sapkınlığı olan ve bir çocuğa cinsel manada yönelmek için motive olmuş bir kişi için, yakınında bulunan ve özellikle kendisini koruma/savunma unsurlarından yana muhtaç olan her çocuk, potansiyel bir hedef konumunda olmaktadır. Çünkü alanla ilgili çalışmalara göre istismarcılar, bilinmedik yerlerden gelen acayip, pejmürde tipler olmaktan çok, önemli bir oranı çocuğun tanıdığı, bildiği, aşına olduğu çevredendir. Bu husus, çocukların bakımından sorumlu kişiler için ayrıca özelleşmektedir. Ayrıca İstanbul özelinde bakıldığında ise cinsel istismar vakaları ve mağduriyeti artan bir orandadır. Yine literatüre göre, cinsel istismarın bir çocuğa geriye dönüşümsüz olarak zarar verdiği genel kabul görmektedir. Bu nedenle çocuğun sadece istismar davranışına maruz kalmasının önlenmesi değil aynı zamanda çocuğun herhangi bir grooming sürecine girmeden, bu durumun engellenmesi gerekmektedir. Bu nedenle çalışma çerçevesinde üç öneride bulunulacaktır:

*Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları:* Ebeveynlere ve çocukların bakım ve gözetiminden sorumlu profesyonellere yönelik, bir yetişkinin, cinsel amaçlı çocuklara nasıl yaklaşacağı, çocuklarındaki kısa veya uzun süreli değişimleri nasıl anlayabilecekleri ve farkına varabilecekleri konularında eğitici ve bilinçlendirici faaliyetler düzenlenmelidir. Mağdur potansiyeli yüksek çocukların yaş aralığı alandaki literatüre bağlı olarak çoğunlukla ilköğretim çağındaki çocuklar olma ihtimali oldukça yüksektir. Bu nedenle okullarda çocukların gelişim dönemlerine uygun olarak yaşı büyük birinin kötü amaçlı yakınlaşması, ne tarz taktikleri oldukları, bu taktiklerden nasıl kurtulabilecekleri ve rahatsız edici bir davranışa maruz kaldıklarında nasıl bildirimde bulunacakları konusunda eğitimlerin verilmesi faydalı olacaktır. Ayrıca okullardaki rehberlik faaliyetlerinin, karanlık suçlar sınıfında olan cinsel istismarların ortaya çıkmasında katkısının olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu servisler yaygınlaştırılmalı ve bu profesyonellere, cinsel istismarların farkına varılması ile ilgili eğitim faaliyetleri arttırılmalıdır.

*Yasal düzenleme:* Cinsel istismardan çocuğun ciddi zararlar görmesi ve orselenmesi, bu suçun meydana gelmeden önlenmesini gerekli kılmaktadır. Çalışmada süreçlerini tanımladığımız, istismarcıların mağdurlara yaklaşım şekilleri, izledikleri stratejiler ve kullandıkları yöntemler bu suçluları diğer suçlulara göre daha tehlikeli yapmaktaydı. Bu nedenle cinsel istismarın önlenmesi ayrıca önemlidir. Herhangi bir suçun önlenmesinde teknik olarak, o suçu meydana getiren davranışın engellenmesi belki de yeterli olacakken cinsel istismarda bu biraz daha farklı olacaktır. Çünkü istismar öncesi süreç yani grooming süreci bu suçun önlenmesi ile ilgili yaklaşımı farklılaştırmaktadır. Yani istismarcıyı, daha mağdura yanaşmadan caydırabilecek düzenlemelere ihtiyaç vardır. İngiltere’de Section 15 isimli yasal düzenleme, daha grooming

sürecinde iken bu suçun önlenmesi amacıyla 2003 yılında yürürlüğe konmuştur. Bu yasal düzenleme, bir çocukla tanışıp bir araya gelme durumunu düzenler. Düzenleme, eğer bir yetişkin, bir çocukla daha önceden herhangi iki sebep ile bir araya gelmişse ya da iletişime geçmişse (Bilgisayar Tabanlı İletişim), bu çocukla görüşen ya da buluşan yetişkinin davranışını kapsar. Burada yasaklanan davranış, istismara zemin hazırlama amacıyla yüz yüze görüşmeyi oluşturmayı ya da planlamayı kapsamaktadır. Bu nedenle bu suçun oluşumu için herhangi bir aktif istismar davranışının oluşmasına gerek yoktur. Bu düzenlemenin amacı sadece çocukları istismar eden kişilere yönelik bir müdahale değildir aynı zamanda istismara dönük hazırlayıcı hareketleri (grooming) kriminalize etmek ve aktüel fiziksel yakınlaşmaya vuku bulmadan müdahale etmektir (McAlinden, 2006, s. 343). İlgili düzenlemede bir yetişkinin rahatsız edici yaklaşımı, çocuğa yönelik bir risk taşıması gereklidir. Ancak buradaki sorun risk halinde olan bir durumun nasıl cezalandırılacağıdır. Yani normal yaklaşım ile riskli yaklaşım nasıl ayırt edileceği bir sorun teşkil etmektedir. Onun için bu düzenlemelerde suç soruşturması oldukça önemlidir. Bu nedenle düzenleme, eğer bir çocuğa cinsel anlamda yönelmeyi düşünen biri varsa, bu düşüncesinden caydırmayı amaçlamaktadır. Ülkemizde bu tarz bir düzenleme yoktur. Çocuğun cinsel istismarı suçu Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmektedir. Grooming süreci belki bu suçun teşebbüs koşulları içerisinde değerlendirilebilir. Ancak bir çocukla tanışma, arkadaşlık kurma gibi davranışlarla başlayan grooming sürecinin bu aşamaları teknik olarak cinsel istismar suçunun teşebbüs kısmı ile soruşturulamaz.

Gönültaş (2013) cinsel istismar mağduru çocuklarla ilgili yaptığı çalışmasına göre, mağdurların yaklaşık %50'si, failerin yönelttikleri bir takım yöntem ve tekniklerle (kandırma, vaat, iltifat, rüşvet, tehdit, zorlama) o an güvende buldukları (okul, ev, evin önü vs.) ortamlardan çıkartıldıkları ve sonrasında güvende olmadıkları bir ortama getirildikleri görülmüş ve bu sürecin akabinde de cinsel istismar eylemi gerçekleştirilmiştir. Yani uygulanan grooming teknikleri aynı zamanda mağdurların, failerin denetimi ve kontrolünde olan mekânlara gelmesine yardımcı olmuştur. Böylelikle bu çocuklar iradeleri dışında bir yerden bir yere gitmek zorunda kalmaktadırlar. Gönültaş (2013) bu çıktıya bağlı olarak şu öneride bulunmuştur: “Çocuğun kaçırılması ile ilgili çalışmalara göre, çocuk kaçırma, çocuğun kendi rızası ve arzusu dışında, kandırılarak ya da zorla alıkonulmasıdır (Eller & Eller, 2000). Uluslararası literatürde de, çocuk kaçırma, çocuk, ebeveynleri haricinde, tanınmayan biri tarafından zorla ya da kandırılarak alıkonulduğu ve genellikle mağduriyetin yaşandığı suçlardır (OJJDP, 2011). Burada, çocuk kaçırma suçunun faili cinsel bir saikle çocuğu alıkoymaktadır. Bu anlamda araştırmamıza da bağlı olarak, sonuçları mağdur ve aileleri açısından ağır olan cinsel istismar suçlarında caydırıcı olması bakımından, bir çocuğu cinsel saikle alıkoyan kişi için yeni bir düzenlemeye gidilmesi gerekli olacaktır (cinsel istismar gerçekleşmemiş olsa bile). TCK 234. Md. içerisinde yer alan ve bir nevi ebeveyn kaçırması olarak tabir edilen durumu cezalandıran kanun maddesinin kapsamı

*bu açıdan ya genişletilmeli ya da ayrı bir madde, çocukların cinsel amaçlı kaçırılması ve alıkonulması suçu vs. olarak ceza yasamıza eklenmelidir” şeklindedir.*

*Modus operandi çalışmaları: Cinsel istismarcılar üzerinden, çocuklara nasıl yaklaştıkları, hangi yöntem ve stratejileri benimsedikleri vs. gibi yaklaşım şekillerinin anlaşılabilmesi için modus operandi çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu çalışmalar hem tedavi ve rehabilitasyon için hem de bu suçun soruşturulmasında alanda çalışan profesyonellere oldukça faydalı olacağı aşikardır. Bu nedenle özellikle Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın bu çalışmaların yapılabilmesi için izin konularında alandaki akademisyenlere yardımcı olması gerekmektedir.*

#### KAYNAKLAR

- Beauregard, E., Proulx, J., & Rossmo, D. K. (2005). Spatial patterns of sex offenders: Theoretical, empirical, and practical issues. *Aggression and Violent Behavior, 10* (5), 579-603.
- Beauregard, E., Proulx, J., Rossmo, K., Leclerc, B., & Allaire, J. F. (2007a). Script analysis of the hunting process of serial sex offenders. *Criminal Justice and Behavior, 34* (8), 1069-1084.
- Beauregard, E., Rossmo, D. K., & Proulx, J. (2007b). A descriptive model of the hunting process of serial sex offenders: A rational choice perspective. *Journal of Family Violence, 22* (6), 449-463.
- Berliner, L., & Conte, J. R. (1990). The process of victimization: The victims' perspective. *Child Abuse & Neglect, 14* (1), 29-40.
- Conte, J. R., & Fogarty, L. A. (1990). Sexual abuse prevention programs for children. *Education and Urban Society, 22* (3), 270-84.
- Cornish, D. B. (1993). Theories of action in criminology: Learning theory and rational choice approaches. *Routine Activity and Rational Choice, 5* (5), 351-382.
- Cornish, D. B. (1998). Regulating lifestyles: A rational choice perspective. In *7th International Seminar on Environmental Criminology and Crime Analysis*, Barcelona.
- Clarke, R. V., & Cornish, D. B. (2001). *Rational Choice: Explaining criminals and crime essays*. Contemporary Criminological Theory, CA: Roxbury.
- Craven, S., Brown, S., & Gilchrist, E. (2006). Sexual grooming of children: Review of literature and theoretical considerations. *Journal of Sexual Aggression, 12* (3), 287-299.
- Davies, A., & Dale, A. (1995). *Locating the Stranger Rapist* (No. 3). London: Home Office Police Department.
- Dern, H., Frönd, R., Straub, U., Vick, J., & Witt, R. (2005). *Geographical Behavior of Stranger Offenders in Violent Sexual Crimes*, Bundeskriminalamt: Wiesbaden.
- Fieldman, J. P., & Crespi, T. D. (2002). Child sexual abuse: Offenders, disclosure, and school-based initiatives. *Adolescence, 37* (145), 151.

- Finkelhor, D. (1994). The international epidemiology of child sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 18 (5), 409-417.
- Gillespie, A. A. (2002). Child protection on the internet-challenges for criminal law. *Child & Fam. LQ*, (14), 411.
- Gönültaş, M. B. (2013). *Çocuğa Yönelik Cinsel Şiddet Olaylarında Olay Kurgusunda ve Şüpheli İfadelerindeki Ortak Özelliklerin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.
- Gönültaş, M. B., Oral, G. ve Beyaztaş, F. (2015). Cinsel İstismarları Açıklayan Teorilerin Suç Soruşturması Bağlamında İrdelenmesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (21), 79-104.
- Hodgkinson, S., & Tilley, N. (2007). Travel-to-crime: homing in on the victim. *International Review of Victimology*, 14 (3), 281-298.
- Kaufman, K. L., Wallace, A. M., Johnson, C. F., & Reeder, M. L. (1995). Comparing female and male perpetrators' modus operandi victims' reports of sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 10 (3), 322-333.
- Kaufman, K.L., Hilliker, D. R., & Daleiden, E. L. (1996). Subgroup differences in the modus operandi of adolescent sexual offenders. *Child Maltreatment*, 1 (1), 17-24.
- Kaufman, K. L., Holmberg, J. K., Orts, K. A., McCrady, F. E., Rotzien, A. L., Daleiden, E. L., & Hilliker, D. R. (1998). Factors influencing sexual offenders' modus operandi: An examination of victim-offender relatedness and age. *Child Maltreatment*, 3 (4), 349-361.
- Kaufman, K. L., Mosher, H., Carter, M., & Estes, L. (2006). An empirically based situational prevention model for child sexual abuse. In R. Wortley & S. Smallbone, (Eds.), *Situational prevention of child sexual abuse. Crime Prevention Studies*, Vol. 19. (pp. 101-144). Monsey, N.Y.: Criminal Justice Press.
- Lang, R. A., & Frenzel, R. R. (1988). How sex offenders lure children. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 1 (2), 303-317.
- Leclerc, B., Carpentier, J., & Proulx, J. (2006). Strategies adopted by sexual offenders to involve children in sexual activity. In R. Wortley & S. Smallbone, (Eds.), *Situational prevention of child sexual abuse. Crime Prevention Studies*, Vol. 19. (pp.251-270). Monsey, N.Y.: Criminal Justice Press.
- Leclerc, B., Proulx, J., & Beaugard, E. (2009). Examining the modus operandi of sexual offenders against children and its practical implications. *Aggression and Violent Behavior*, 14 (1), 5-12.
- Leclerc, B., Wortley, R., & Smallbone, S. (2011). Getting into the script of adult child sex offenders and mapping out situational prevention measures. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 48 (2), 209-237.
- Leclerc, B., Beaugard, E., & Proulx, J. (2008). Modus operandi and situational aspects in adolescent sexual offenses against children: A further examination. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 52 (1), 46-61.
- Leibowitz, G. (2012). Correlates of modus operandi (coercion and force) among male sexually victimized adolescent sexual abusers: An exploratory study. *Journal of Forensic Social Work*, 2 (2-3), 94-107.



- McAlinden, A. M. (2006). 'Setting'Em Up': Personal, Familial and Institutional Grooming in the Sexual Abuse of Children. *Social & Legal Studies*, 15 (3), 339-362.
- Ost, S. (2009). *Child pornography and sexual grooming: Legal and societal responses*. Cambridge University Press.
- Ouimet, M., & Proulx, J. (1994). Spatial and temporal behavior of pedophiles: Their clinical usefulness as to the relapse prevention model. In *46th Annual Conference of the American Society of Criminology*. Miami, FL.
- Rossmo, D.K. (2000). *Geographic profiling*, Boca Raton, FL: CRC Press.
- Salter, A.C. (1995). *Transforming Trauma: A Guide to Understanding and Treating Adult Survivors of Child Sexual Abuse*. SAGE Publications, Inc, US
- Singer, M. I., Hussey, D., & Strom, K. J. (1992). Grooming the victim: An analysis of a perpetrator's seduction letter. *Child Abuse & Neglect*, 16 (6), 877-886.
- Smallbone, S.W., & Wortley, R.K. (2001). *Child Sexual Abuse: Offender Characteristics and Modus Operandi* (vol.193). Australian Institute of Criminology.
- SA CENTRE AGAINST SEXUAL ASSAULT (2014). *Grooming and Predatory Behavior*. 26 Şubat 2016, <http://www.secasa.com.au/assets/Documents/grooming-and-predatory-behaviour.pdf>.
- Tedeschi, J. T., & Felson, R. B. (1994). *Violence, Aggression, and Coercive Actions*. American Psychological Association, Washington.
- Van Gijn, E. L., & Lamb, M. E. (2013). Alleged sex abuse victims' accounts of their abusers' modus operandi. *Journal of Forensic Social Work*, 3 (2), 133-149.
- Ward, T., & Siegert, R. J. (2002). Toward a comprehensive theory of child sexual abuse: A theory knitting perspective. *Psychology, Crime and Law*, 8 (4), 319-351.
- Warren, J., Reboussin, R., Hazelwood, R. R., Cummings, A., Gibbs, N., & Trumbetta, S. (1998). Crime scene and distance correlates of serial rape. *Journal of Quantitative Criminology*, 14 (1), 35-59.